

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato
2004 m. gruodžio mėn. 17 d.
Nutarimu Nr. 3-11

ATNAUJINTA
2022 m. gegužės 12 d.

MODERNIOJI VISUOMENĖS SVEIKATA

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius:

Profilaktinės medicinos katedra prof. dr. Linas Šumskas
padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Padaliniai, dalyvaujantys dalyko programoje:

Sveikatos vadybos katedra, vedėja prof.habil.dr. Ramunė Kalėdienė
padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Aplinkos ir darbo medicinos katedra, vedėja prof.dr. Rūta Ustinavičienė
padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Profilaktinės medicinos katedra, l. e. vedėjos pareigas prof. dr. Vilma Kriaučionienė
padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė parašas

Kaunas, 2022 m.

Dalyko programos duomenys

Mokslų sritis	Medicinos ir sveikatos mokslai
Mokslų kryptis (kodas)	Visuomenės sveikata – M 004
Dalyko pavadinimas	Modernioji visuomenės sveikata
Programos apimtis	160 val. (6 ECTS kreditai)
Paskaitos	54 val.
Seminarai	18 val.
Savarankiškas darbas	88 val.

Eil. Nr.	Padalinys (klinika/katedra)	Kontaktinių valandų skaičius
1.	Profilaktinės medicinos katedra	25
2.	Sveikatos vadybos katedra	24
3.	Aplinkos ir darbo medicinos katedra	23
Iš viso		72

Dalyko programos rengimo grupė

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavardė	Pareigos	Telefonas (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė	Profesorė	327354	ramune.kalediene@ismuni.lt
2.	Linas Šumskas	Profesorius	242921	linas.sumskas@ismuni.lt
3.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė	Profesorė	327360	ruta.ustinaviciene@ismuni.lt

Dalyko programos aprašas:

1. Dalyko programos poreikis.

Sveikatos stiprinimas bei ligų profilaktika tampa vis svarbesnė šiuolaikinės visuomenės sveikatos sistemos dalimi. Šiuolaikiškas požiūris į pagrindinių sveikatos problemų sprendimą grindžia sveikatos sektoriaus bei kitų visuomenės socialinių sektorių glaudaus bendradarbiavimo būtinybę. Tokiam sveikatos sistemos modeliui sukurti būtinas sukurtas mokslinis jo pagrindimas. Tai ypač svarbu formuojant ir įgyvendinant sveikatos sistemos reformą. Moderniosios visuomenės sveikatos koncepcijos, jų mokslinio pagrindo teisingas suvokimas turėtų padėti visų specialybių sveikatos profesionalams surasti efektyviausius būdus sveikatos ugdymo, ligų profilaktikos bei aplamai sveikatos sistemos optimaliam funkcionavimui užtikrinti. Ši programa visų pirma skirta Visuomenės sveikatos krypties doktorantams, tačiau yra rekomenduotina ir kitų kryptių doktorantūros studijoms.

2. Dalyko programos tikslai.

Pagrindinis programos tikslas – gilinti doktorantų supratimą apie moderniąją visuomenės sveikatą bei aktualiausių sveikatos problemų sprendimo būdus ir galimybes.

Programos uždaviniai:

a) Analizuojant šiuolaikinės sveikatos ir ligos koncepcijas, išryškinti gyvenimo ir sveikatos sąsajas, pristatyti visuomenės sveikatos stiprinimo bei ligų profilaktikos strategiją kaip prioritetinę

sveikatos politikos kryptį, suvokti mokslinių tyrimų reikšmę visuomenės sveikatos mokslo vystymui.

b) Atskleisti šiuolaikinės gyvenamosios aplinkos poveikį gyventojų sveikatai ir išryškinti pagrindines aplinkos saugos kontrolės kryptis.

c) Šiuolaikinių sveikatos ir ligos koncepcijų kontekste atskleisti sveikatos ir sveikatos priežiūros kokybės problemas, išanalizuoti socialinių netolygumų bei sveikatos skirtumų problemą, pristatyti socialinio teisingumo sveikatos santykiuose būtinybę bei aptarti sveikatos reformos eigą.

3. Dalyko programos sandara, turinys ir studijų metodai.

Moderniosios visuomenės sveikatos studijų programą sudaro 3 dalys:

1. Visuomenės sveikatos stiprinimas ir ligų profilaktika
2. Visuomenės sveikatos socialiniai – biologiniai dėsningumai
3. Aplinka ir sveikata

Studijų metodai: paskaitos, seminarai, savarankiškas darbas.

4. Ivertinimas

Suminis balas: Vertinamas individualus esė (nemažiau 10 psl., daugiau kaip 2500 žodžių) ir trys baigiamasis patikrinimo teoriniai klausimai. Kiekvienam klausimui (ir esė) skiriama po 25 proc. kaupiamojo balo.

TEORINĖ DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
	I dalis. Visuomenės sveikata ir ligų profilaktika		
1.	Sveikatos ir ligos koncepcijos, jų istorinės perspektyvos	2 val.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
2.	Sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos koncepcijų raida	3 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
3.	Sveikatos politikos formavimo principai ir PSO sveikatos politika	3 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
4.	Europos sąjungos sveikatos politika	2 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
5.	Ligų profilaktikos lygiai ir strategijos	3 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
6.	Su sveikata susijusi gyvensena ir jos stebėsena	3 val.	Prof. dr. Janina Petkevičienė
7.	Vaikų ir jaunimo sveikatos problemos ir jų sprendimo būdai	3 val.	Prof. dr. Aušra Petrauskienė
8.	Įrodymais pagrįsta visuomenės sveikata	2 val.	Prof. dr. Vilma Kriaučionienė
	II dalis. Visuomenės sveikatos socialiniai – biologiniai dėsningumai		
10.	Sveikatą lemiantys veiksniai ir jų pokyčių kryptys	3 val.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
11.	Globalizacijos procesų įtaka visuomenės sveikatai	3 val.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
12.	Sveikatos netolygumai ir socialinis sveikatos santykių teisingumas	2 val.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
13.	Visuomenės sveikatos priežiūra	2 val.	Prof. dr. Skirmantė Sauliūnė
14.	Visuomenės sveikatos stebėsena	2 val.	Prof. dr. Skirmantė Sauliūnė
15.	Lietuvos nacionalinė sveikatos sistema ir jos	2 val.	Doc. dr. Vytenis Kalibatas

	plėtra		
16.	Sveikatos priežiūros finansavimas	2 val.	Doc. dr. Vytenis Kalibatas
	III dalis. Aplinka ir sveikata		
17.	Klimatiniai veiksniai ir jų įtaka sveikatai	2 val.	Prof. Ričardas Radišauskas
18.	Kosmobiologiniai veiksniai, poveikis sveikatai	2 val.	Prof. Ričardas Radišauskas
19.	Jonizuojanti spinduliuotė aplinkoje	2 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
20.	Aplinkos elektromagnetinė tarša, elektros smogas	2 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
21.	Maisto produktų taršos bei maisto priedų įtaka sveikatai	3 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
22.	Kancerogeninės medžiagos, jų klasifikacija	2 val.	Lektorė dr. Rita Raškevičienė
23.	Dirbančiųjų sveikatos priežiūra šiuolaikinės problemos	2 val.	Doc. Vidmantas Januškevičius
24.	Funkciniai maisto produktai ir jų panaudojimas ligų profilaktikai	2 val.	Prof. dr. Dalia Lukšienė
	Iš viso valandų:	54 val.	

TEORINĖ-PRAKTIŠKĖ DALIS

Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Esė rengimas, pristatymas ir diskusija pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
2.	Esė rengimas, pristatymas ir diskusija, konsultacijos pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
3.	Esė rengimas, pristatymas ir diskusija, konsultacijos pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
	Iš viso valandų:	18 val.	

SAVARANKIŠKAS DARBAS

Pasiruošimas auditoriniams užsiėmimams, egzaminui, individualios esė parengimas.

Iš viso: 88 val.

Priedas Nr. 1

Rekomenduojama literatūra

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Autoriai	Leidimo metai ir leidykla
1.	Health 2020: A European policy framework and strategy for the 21st century	WHO	2013, WHO Regional Office for Europe, Copenhagen
2.	Lietuvos sveikatos priežiūra ES ir pasaulio kontekste	V. Grabauskas	2010, Lietuvos sveikatos sektorius amžių sandūroje, p.84-103
3.	Review of social determinants and health divide in the WHO European Region	M. Marmot	2013, WHO Region Office for Europe,

			Copenhagen
4.	Evidence based public health, 3rd edition	R. Brownson et. al.	2018, Oxford University Press
5.	Oxford textbook of public health. 5th edition. Behavioural determinants of health and disease	Edited by Roger Detels, Robert Beaglehole, Mary Ann Lansang and Martin Gulliford	2011, Oxford University Press
6.	Sveikatos netolygumai. Patirtis ir perspektyvos.	Red. R Kalėdienė	2017, UAB, ARX Reklama, Kaunas
7.	European health report 2018 http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/379862/who-ehr-2018-eng.pdf?ua=1	WHO, WHO Region Office for Europe,	2018, WHO Region Office for Europe, Copenhagen
8.	Sveikatos politika ir valdymas.	D.Jankauskienė R.Pečiūra	2007, MRU
9.	Health systems in transition – Lithuania: health system review	L.Murauskienė et.al.	2013, WHO Regional Office for Europe
10.	Šiuolaikinio visuomenės sveikatos mokslo teorija ir praktika	R.Kalėdienė, J.Petrauskienė, A.Rimpela	1999, “ŠVIESA“
11.	Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas	LR Seimas	2002 gegužės 16 d. Nr. IX-886.
12.	Pirmasis reformų dešimtmetis: sveikatos priežiūros sektorius socialinių-ekonominių pokyčių kontekste	G. Černiauskas ir kt	2000, UAB “Sveikatos ekonomikos centras“.
13.	Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymas	LR Seimas	2002 liepos 3 d. Nr. IX-1023.
14.	Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija	LR Seimas	LR Vyriausybės 2001 m. liepos 27 d. nutarimas Nr. 941.
15.	Occupational and Environmental Health Recognizing and Preventing Disease and Injury, Sixth edition,	B.S. Levy, D.H. Wegman, S.L. Baron and R.K. Sokas	Oxford University Press, 2010
16.	Maisto toksikologijos pagrindai.	Urbienė S. Urbienė S.	2011, Akademinė mija, 2011
17.	Handbook of Nutraceuticals and Functional Foods, Second Edition	R.E.C. Wildman	2006, CRC Press
18.	Food Ingredients as Anti-Obesity Agents: A Review.	Trigueros L, Peña S, Ugidos AV, Sayas-Barberá E, Pérez-Álvarez JA, Sendra E.	2013. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 53:9, 929-942,
19.	Environmental Science Policy	Ryden L., Migula P., Andersson M.	2003, The Baltic University Press, Uppsala
20.	Darbo medicina	Obelenis V., Bagdonienė T., Mačionis A.ir kt.	2002, Kaunas
21.	Health system governance in Europe: the role of EU law and policy	Ed E. Mossialos et. al.	2010, Cambridge University Press

Numatomų dėstytojų sąrašas:

Dalyko programoje dėstysiantys profesoriai arba vyriausieji mokslo darbuotojai:

1. Prof. dr. Linas Šumskas
2. Prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė
3. Prof. dr. Janina Petkevičienė
5. Prof. dr. Skirmantė Sauliūnė
6. Prof. dr. Ričardas Radišauskas
7. Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
8. Prof. dr. Dalia Lukšienė
9. Prof. dr. Aušra Petrauskienė
10. Prof. dr. Vilma Kriaučionienė

Dalyko programoje dėstysiantys docentai ir mokslų daktarai:

1. Doc. dr. Vidmantas Januškevičius
2. Doc. dr. Vytenis Kalibatas
3. dr. Rita Raškevičienė